

VÝZKUMNÝ PROBLÉM

**Výzkumný proces a
definice výzkumného
problému v kvalitativním
výzkumu**

Co to je?

1. MATOUŠKOVÁ, Iveta. Informační chování internetové generace a jeho důsledky pro vysokoškolské knihovny. Brno, 2010. 53 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, Kabinet informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce PhDr. Michal Lorenz. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/262929/ff_b/Informacni_chovani_internetove_genrace_a_jeho_dusledky_pro_vysokoskolske_knihovny.pdf
2. KOLÁČKOVÁ, Dana. Weblog jako elektronický informační zdroj. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, Kabinet knihovnictví, 2009. Diplomová práce. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Škyřík. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/135399/ff_m/text_diplomove_prace.pdf
3. HORVÁTH, David. Informační chování studentů a zaměstnanců 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. [online]. Informačné technológie a knižnice, 2014 [cit. 6.10.2016]. Dostupné z: <http://eprints.rclis.org/24555/>
4. FURI, I; BALOG, KP. Information seeking behaviour in the digital environment: information science vs. non-information science students. : Informacijsko vedenje v digitalnem okolju: primerjava študentov informacijske znanosti in študentov drugih družboslovnih smeri. Knjižnica. 60, 1, 61-82, Mar. 2016. ISSN: 00232424
5. "PŘÍBRAMSKÁ, Ivana. Informační chování v prostředí vysokých škol [online]. Praha, 15. 4. 2010. Studie. Univerzita Karlova. Dostupné z: http://clovek.ff.cuni.cz/pdf/pribramska_studie_18.pdf"

Statistiky z vašich úkolů

Celkový počet zdrojů (celkem)	297
Celkový počet zdrojů (jedinečné)	109
Průměrný počet zdrojů na jednu řešerši	4.95
Počet zdrojů CZ	28
Počet zdrojů EN	78
Počet zdrojů SK	3

Výzkumný problém

„The formulation of a problem is often more essential than its solution.“

(Seltiz, in Powell, 1997, p. 19)

Zdroje výzkumných problémů

- **Odborná literatura** (doporučení pro další výzkumy – v závěrech článků, editorialech...)
- Nesouhlas **se závěry předešlých výzkumů**
- **Spory o povahu problému**
- **Replikace** existujících výzkumů (ověření reliability škál)
- **Rozšíření** existujících výzkumů (na jiný vzorek, o nové metody (traingulace))

Zdroje výzkumných problémů

- **Praktické problémy**, osobní zkušenost
- **Brainstorming s ostatními**
- Osobní zaujetí
- Grantové výzvy, výzvy pro přihlašování příspěvků do konferencí, sborníků, tematických čísel časopisů...

- Generování nápadů ve skupině
- Všechny nápady se zapisují
- Používejte post-ity / fixy, papíry
- Škrtání nápadů až ve druhé fázi

Udělejte si
brainstorming

Formulace problému

Formulace problému

- Bude mít výzkum nějakou **společenskou, vědeckou nebo vzdělávací hodnotu?**
- **Bude možné prakticky aplikovat jeho výsledky?**
- **Jsme dostatečně kvalifikovaní?**
- **Chceme výzkum dělat?**

Správný výzkumný problém

- je jasně a precizně formulován,
- není postaven pouze na subjektivním stanovisku autora/ky,
- identifikuje to, co budeme zkoumat,
- je dobře (zejména časově a místně) ohraničen
- je zobecnitelný (preferencí problémů, které mohou být využity i jinde),
- obsahuje odůvodnění důležitosti (potřebnosti) zkoumaného tématu,
- používá vhodnou terminologii (pozor na žargon, nepřesné termíny atd.)

Hernon & Metoyer-Duran, 1993

Správný výzkumný problém

Navíc:

- je proveditelný (je možné sesbírat data)
- **je teoreticky propojený s důležitými koncepty a fenomény**
- **je relevantní v daném oboru**

Postup kvali vs. kvanti výzkum

Kvalitativní

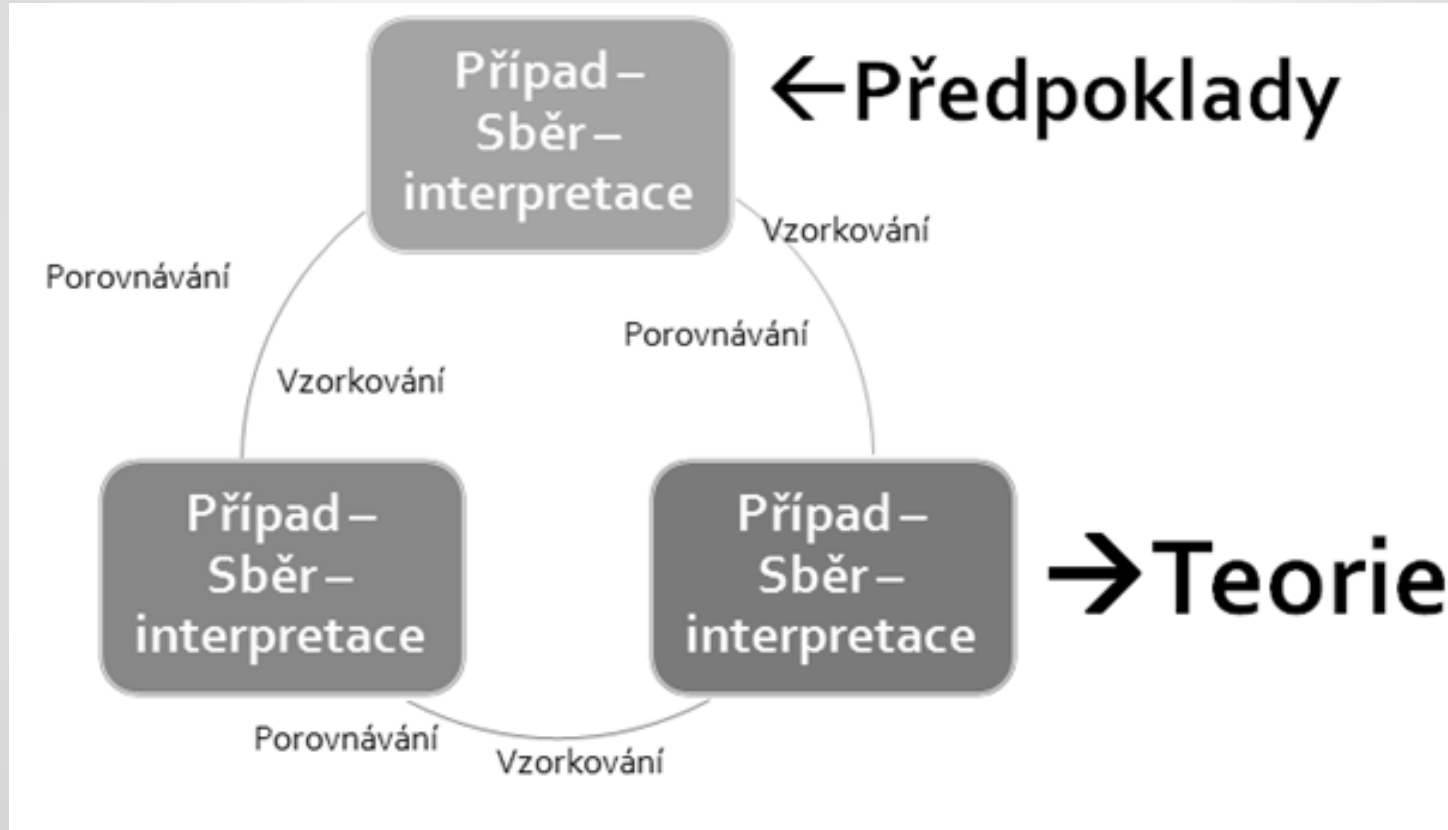
- Ústřední výzkumná otázka
- Průběžné zpřesňování

Kvantitativní

- Hledání proměnných – dekompozice tématu
- Závislé vs. nezávislé proměnné
- **Operacionalizace**

Logika kvalitativního výzkumu

Induktivní logika kvalitativního výzkumu

Výzkumník sbírá informace (pozorování rozhovory)

Výzkumník klade otevřené otázky (participantům i nad záznamy)

Výzkumník analyzuje data, identifikuje témata a kategorie

Výzkumník objevuje širší vzorce, generalizace či teorie

Výzkumník na základě výsledků, svých zkušeností a literatury postuluje teorie

Využití teorie v kvali výzkumu

- Teorie jako širší **vysvětlení fenoménu**
- **Teoretická perspektiva**
(Advocacy/participatory)
  - feministická teorie, queer teorie
  - kritická teorie - disability inquiry
- Teorie jako **vyústění kvalitativního výzkumu teorie v kvali výzkumu**

„The deficiencies model“

1. Jaký je výzkumný problém?
2. Jaké studie se k výzkumnému problému vztahují?
3. Co ve studiích absentuje?
4. Jaká je důležitost výzkumu pro konkrétní cílové skupiny?

Cíl/účel výzkumu

The purpose of this (strategy of inquiry, such as ethnography, case study, or other type) study is (was? will be?) to (understand? describe? develop? discover?) the (central phenomenon being studied) for (the participants, such as the individual, groups, organization) at (research site). At this stage in the research, the (central phenomenon being studied) will be generally defined as (provide a general definition).

Zdroj skriptu: Creswell 2009)

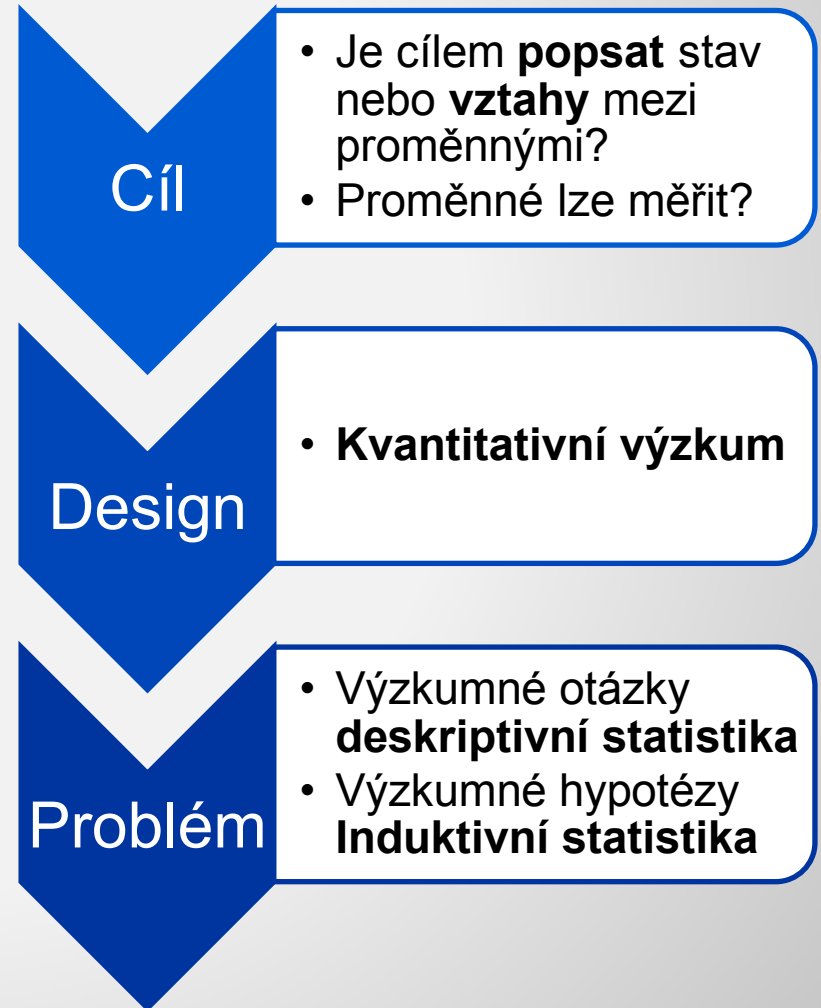
Výzkumná otázka

_____ (How or what) is the _____ (“story for” for narrative research; “meaning of” the phenomenon for phenomenology; “theory that explains the process of” for grounded theory; “culture-sharing pattern” for ethnography; “issue” in the “case” for case study) of _____ (central phenomenon) for _____ (participants) at _____ (research site).

Výzkumná otázka - příklady

- **Kvantitativní výzkum (CO/JAK/KOLIK):**
  - V jaké míře studenti používají cizojazyčné zdroje ve svých seminárních textech?
- **Kvalitativní výzkum (PROČ):**
  - Jaké můžeme identifikovat vzorce v informačním chování studentů při vyhledávání zdrojů pro seminární práce?
  - Jaké překážky studenti pocítují v případě využívání anglických textů při psaní odborných textů? (fenomenologie)
  - Jaké vzorce se uplatňují při vyhledávání textů / jaké strategie studenti volí při výběru textů pro seminární práce?
  - Jak se vyvíjí chování studentů při psaní seminárních textů v průběhu studia? (narativní studie)
  - Jaká teorie/model má potenciál vysvětlit chování studentů při psaní odborných textů? (zakotvená teorie)

Co s tím?

Problémy a design výzkumu (kvali)

Typ problému	Metody
Názory, postoje a pocity skupiny	Focus groups
Názory, postoje a chápání světa jednotlivci	Rozhovory
Vysvětlení lidského chování	Pozorování
Zlepšení produktu	Testování použitelnosti
Analýza informačních zdrojů	Obsahová analýza
Pochopení vývoje jevu	Historický průzkum
Hluboké pochopení příčin, vývoje, procesů, pochopení případu	Případová studie

Problémy a design výzkumu (kvanti)

Typ problému	Metody
Názory, postoje a pocity (kvanti)	Dotazníky
Měření změny	Testování (Pre-testy, post-testy) Experimentální a kvazi- experimentální studie
Popis publikačního a citačního chování	Bibliometrie, citační analýzy
Jak zlepšit produkt	Analytika (click streamy, heat mapy...)
Analýza informačních zdrojů	Obsahová analýza (kvanti)
Porovnání rozdílů v postojích a chování lidí (ženy/muži)	Experimentální design, dotazníková šetření
Online chování	Web analytiky, analýza logů...

BRAINSTORMING:

1. Sdělte si základní poznatky z rešerší (zajímavé okruhy)
2. Vygenerujte co nejvíce možných výzkumných otázek

Osnova návrhu výzkumu KVANTI

1. Uvedení do problematiky

1. Jaký je výzkumný problém?
2. Jaký je účel výzkumu? Jaká jsou předem daná omezení výzkumu?
3. Teoretická perspektiva
4. Výzkumné otázky a hypotézy

2. Přehled literatury

3. Metody

1. Typ výzkumného designu
2. Populace, vzorek, participant
3. Sběr dat
4. Analytické procedury

4. Etické aspekty

5. Výsledky pilotních výzkumů

6. Přílohy: osnova dotazníku/protokolu o pozorování atd..., rozpočet...

Osnova návrhu výzkumu KVALI

1. Uvedení do problematiky

1. Jaký je výzkumný problém?
2. Jaký je účel výzkumu? Jaká jsou předem daná omezení výzkumu?
3. Výzkumné otázky

2. Procedury

1. Filozofické předpoklady výzkumu
2. Výzkumná strategie
3. Role výzkumníka
4. Procedury pro sběr dat
5. Procedury pro nahrávání dat
6. Validační strategie

3. Etické aspekty

4. Pilotní zjištění

5. Předpokládaný přínos a význam / předpokládané změny, které výzkum přináší

6. Příloha: osnova rozhovoru (FG, plán usability testů...), rozpočet

Osnova návrhu výzkumu MMR

1. Uvedení do problematiky

1. Jaký je výzkumný problém?
2. Jak byl dříve problém zkoumán?
3. Nedostatky v předchozím výzkumu, zdůvodnění MMR
4. Kdo bude příjemcem studie? Jaké benefity to přinese?
5. Výzkumné otázky/hypotézy
6. Filozofické základy / přehled literatury

2. Metody

1. Typ výzkumných designů
2. Výzvy a jak jim čelit
3. Vizualizace výzkumného procesu
4. Kvali sběr dat
5. Kvantitativní sběr dat
6. Jak budou analyzována data?
7. Jak zajistíme validitu?

3. Výzkumníkovy „zdroje a dovednosti“

4. Etické aspekty

5. Přílohy

Zadání úkolu

- **Druhý úkol (skupinový) - 10 bodů:**
Vypracujte návrh pro váš budoucí článek do sborníku a odevzdejte jej do příslušné Odevzdávárny

Termín pro odevzdání: 27. října do půlnoci.

Zadání úkolu

- Vypracujte **návrh výzkumu na 2-4 NS**. Úkol se odevzdává jako týmový - pracujte v týmech, které jste vytvořili během prvního úkolu. Návrh bude obsahovat tyto části:
  1. **Jaký je výzkumný problém?** (používejte „The deficiencies model“)
  2. **Jaký je účel výzkumu?** Jaká jsou předem daná omezení výzkumu? (inspirujte se scriptem od Creswella)
  3. **Jaké jsou výzkumné otázky?** (inspirujte se scriptem od Creswella)
  4. **Navrhněte metodu**, kterou budete výzkumnou otázku zkoumat.